แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3*

GUIDELINES FOR DEVELOPING THE IMPLEMENTATION OF STUDENT SUPPORT SYSTEMS USING DIGITAL TECHNOLOGY IN SCHOOLS UNDER THE MAHA SARAKHAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ปิยะภูมิ แสนเย็น[1], ชยากานต์ เรืองสุวรรณ[2], กฤษกนก ดวงชาทม[3]
Piyapoom Saenyen[1], Chayakan Ruangsuwan[2], Kritkanok Duangchatom[3]
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม[1,2,3]
Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University[1,2,3]
Email : wannipadee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น และ 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 285 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกสภาพปัจจุบัน 0.28 – 0.96 ค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน 0.96 ค่าอำนาจจำแนกสภาพที่พึงประสงค์ 0.50 – 0.93 ค่าความเชื่อมั่นสภาพที่พึงประสงค์ 0.98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อศึกษาแนวทาง จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินแนวทาง จำนวน 9 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากค่าสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ (1) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน (2) การส่งต่อ (3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (4) การคัดกรองนักเรียน และ (5) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

*Received: November 13, 2025; Revised: January 26, 2026; Accepted: February 6, 2026

ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มี 24 แนวทาง การนำแนวทางไปใช้ในการพัฒนาโดยใช้คู่มือประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) กระบวนการพัฒนา และ (5) การวัดและประเมินผล โดยมีผลการประเมินแนวทางการพัฒนาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล; สถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1. examine the current and desirable states, determine the priority of needs, 2. develop guidelines for implementing a student care and support system using digital technology in schools under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 3. The study was conducted in two phases. Phase 1 explored the current and desirable states and developmental needs of implementing the system. Five experts assessed the appropriateness of the components and indicators. The sample comprised 285 school administrators and teachers. The research instrument was a five-point Likert-scale questionnaire, with an index of item–objective congruence (IOC) ranging from 0.80 to 1.00. The discrimination indices for the current state ranged from 0.28 to 0.96 with a reliability coefficient of 0.96, and for the desirable state from 0.50 to 0.93 with a reliability coefficient of 0.98. Data were analyzed using mean and standard deviation. Phase 2 developed guidelines for implementing the digital student care and support system. Six key informants contributed to developing the guidelines, and nine experts evaluated their appropriateness and feasibility. The instruments included a semi-structured interview form and an evaluation form.

The findings revealed that; 1. The overall current state was at a moderate level, while the desirable state was at the highest level. The needs ranked from highest to lowest were: prevention and problem solving, referral, promotion and development, screening, and individual student recognition. 2. The guidelines for developing a student support system using digital technology in schools under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 3 comprised 24 guidelines. The implementation of these guidelines was carried out through a development manual consisting of: (1) principles, (2) objectives, (3) content, (4) development processes, and (5) measurement and evaluation. Overall evaluation results indicated that the development guidelines were rated at the highest level of effectiveness and appropriateness.

Keywords : Development guidelines; Student Support Systems Using Digital Technology; School

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาในยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือหลักในการจัดการเรียนรู้ การเข้าถึงองค์ความรู้ และการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคใหม่ นอกจากจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนผ่านสื่อดิจิทัลแล้ว ยังส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกมิติ ทั้งด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน การจัดการศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องอาศัยระบบฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย และสามารถนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560) การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในการบริหารและจัดการความรู้จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืน ทั้งนี้การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ช่วยสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคดิจิทัล การศึกษายังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันและธำรงความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงมุ่งพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์และความเป็นเอกลักษณ์ของชาติควบคู่กันไป

สถานศึกษาเป็นพื้นที่สำคัญอันดับสองรองจากครอบครัว ที่นักเรียนใช้เวลาอยู่มากที่สุด และเป็นที่ที่ผู้ปกครองไว้วางใจให้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ และดูแลเอาใจใส่เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของนักเรียนเป็นหลัก โดยต้องสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งเสริมสร้างทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น “คนดี เก่ง และมีความสุข” มีความรู้คู่คุณธรรม และมีศักยภาพในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการบูรณาการเนื้อหาความรู้กับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ สติปัญญา และจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบจึงเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของผู้เรียน โดยประกอบด้วยกระบวนการหลัก ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนการส่งต่อนักเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องทำหน้าที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และร่วมกันสร้างสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยกรมวิชาการร่วมกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนด

แนวทางดำเนินงานไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมนักเรียน (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การส่งต่อนักเรียน ซึ่งล้วนมุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนและเอื้อต่อการดูแลแบบองค์รวม (กรมสุขภาพจิต, 2551) ดังนั้นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรัก ความเมตตา และความภาคภูมิใจในบทบาทของครูในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีและมีคุณค่าต่อสังคม ระบบดังกล่าวเปรียบเสมือนเกราะป้องกันปัญหาสังคม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ สารเสพติด การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม และปัญหาครอบครัว ซึ่งอาจนำไปสู่ความเครียดและการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม การดำเนินงานจึงต้องเป็นระบบ มีหลักฐานการปฏิบัติ ใช้เทคนิคและเครื่องมือที่เหมาะสม โดยเฉพาะในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้ ความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเกื้อหนุนต่อการเรียนรู้ เพื่อหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตเป็นคนดีของสังคมอย่างยั่งยืน (นัฏพันธ์ ดิศเจริญ, 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยออกหนังสือคำสั่งให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนอย่างเข้มแข็ง พร้อมขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2567) นโยบายดังกล่าวมุ่งเน้นให้ทุกสถานศึกษาในสังกัดพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อสนับสนุนการเฝ้าระวังและป้องกันปัญหายาเสพติด รวมถึงการรับมือกับภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ในสังคมยุคดิจิทัล สถานศึกษาจึงต้องมีแผนและมาตรการในการจัดการความปลอดภัยให้รอบด้าน โดยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจและสังคม พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม เช่น โครงการลูกเสือต้านภัยยาเสพติด และโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนการนำระบบมาตรฐานความปลอดภัย MOE Safety Center มาใช้เพื่อรายงานเหตุและประสานความช่วยเหลือตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งสร้างเครือข่ายครูนักจิตวิทยาโรงเรียนและเครือข่ายสหวิชาชีพ เพื่อให้การช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว และสามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้ พฤติกรรม และสุขภาวะทางกาย–ใจอย่างรอบด้าน และเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาได้อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ประโยชน์เชิงวิชาการ

1) ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2) ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3.2 ประโยชน์ด้านการนำผลวิจัยการไปใช้

1) เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบที่มีประสิทธิภาพในการติดตาม พัฒนา และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง

2) สามารถนำผลการวิจัยที่ได้มากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 หรือหน่วยงานอื่นที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

2.1 กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา

2.2 กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีรายละเอียดการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1.1) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา

1.1.1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน และครู จำนวน 974 คน รวมทั้งสิ้น 1,097 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน กำหนดโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (1970) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน และ ครู จำนวน 253 คน

1.1.2) เนื้อหาการวิจัย คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) การส่งต่อ

1.1.3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

1.1.4) การวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

1.2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยนำข้อมูลจากการศึกษาความสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

1.1 กำหนดสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง เพื่อศึกษาดูงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบความสำเร็จหรือที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครู จำนวน 1 คน รวมโรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวนกลุ่มที่ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 6 คน

1.2 กำหนดเนื้อหาการวิจัย คือ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากการวิจัยในระยะที่ 2

1.3 เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

1.4 วิเคราะห์ข้อมูล จากผลการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) จากนั้นสรุปและรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้วิจัยดำเนินการยกร่างแนวทางจากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นร่วมกับผลการศึกษาดูงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศมนสถานศึกษา 3 แห่ง จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3.1 กำหนดกลุ่มผู้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อศึกษาประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปไดอ้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา

3.2 กำหนดเนื้อหาการวิจัย คือ ร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3.3 ประเมินแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้เครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean: $\overline{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.87	0.67	ปานกลาง	4.54	0.57	มากที่สุด	0.58	5
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.81	0.68	ปานกลาง	4.55	0.50	มากที่สุด	0.62	4
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	2.78	0.65	ปานกลาง	4.59	0.52	มากที่สุด	0.65	3
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	2.75	0.63	ปานกลาง	4.65	0.52	มากที่สุด	0.69	1
5. ด้านการส่งต่อ	2.75	0.63	ปานกลาง	4.58	0.49	มากที่สุด	0.67	2
เฉลี่ยโดยรวม	2.79	0.65	ปานกลาง	4.58	0.52	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การส่งต่อ และ 5) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ 1) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 3) การส่งต่อ 4) การคัดกรองนักเรียน และ 5) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาเรียงลำดับจากด้านที่มีค่า $PNI_{Modified}$ สูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ 1) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 2) การส่งต่อ 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การคัดกรองนักเรียน และ 5) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

5.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปผลแนวทางการพัฒนา มี 24 แนวทาง การนำแนวทางไปใช้ในการพัฒนาโดยใช้คู่มือประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) กระบวนการพัฒนา และ (5) การวัดและ

ประเมินผล ในส่วนกระบวนการพัฒนาตามกรอบแนวคิดการพัฒนาแบบ 70 : 20 : 10 โดยมีผลการประเมินแนวทางการพัฒนาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาดังกล่าวนี้แสดงว่าสถานศึกษาเริ่มประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ เช่น การใช้ Google Form, Google Sheets และ Google Drive ในการเก็บข้อมูลรายบุคคล การสื่อสารและรายงานผลผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Line และ Facebook ช่วยให้การตัดสินใจช่วยเหลือนักเรียนมีความรวดเร็ว โปร่งใส และสร้างความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนมากขึ้น ทั้งนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานของพิชาพงศ์ นาภู่ และกฤษกนก ดวงชาทม (2565) รวมถึง นรารัตน์ หงษ์สกุล และพงษ์ลิขิต เพชรผล (2565) ที่พบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในหลายพื้นที่ยังอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนถึงความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีแต่ยังต้องการการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบมีความยั่งยืนและตอบสนองต่อบริบทการศึกษายุคดิจิทัลได้อย่างเต็มศักยภาพ

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีความตระหนักและพร้อมพัฒนาให้การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น Google Drive, Google Sheets และ Google Docs ช่วยให้การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนมีความถูกต้อง ปลอดภัย และนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลพกพา เช่น สมาร์ทโฟนและแท็บเล็ต ในการสื่อสารกับนักเรียนและผู้ปกครองช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและการมีส่วนร่วมระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ ครูผู้สอนยังสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดตาม พัฒนา และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็วและโปร่งใส ส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความครบถ้วนและมีมาตรฐานสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิไล รัตนทิพย์ และชัยยุทธ ศิริสุทธิ์ (2562) ที่ชี้ว่าสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนากลยุทธ์เชิงระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังสอดรับกับการศึกษาของพิชาพงศ์ นาภู่ และกฤษกนก ดวงชาทม (2565) ที่พบว่าการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนขยายโอกาสอยู่ในระดับพึงประสงค์สูงสุด สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มเดียวกันว่า การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของการดูแลนักเรียนได้อย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล

ความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) สูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านการป้องกัน

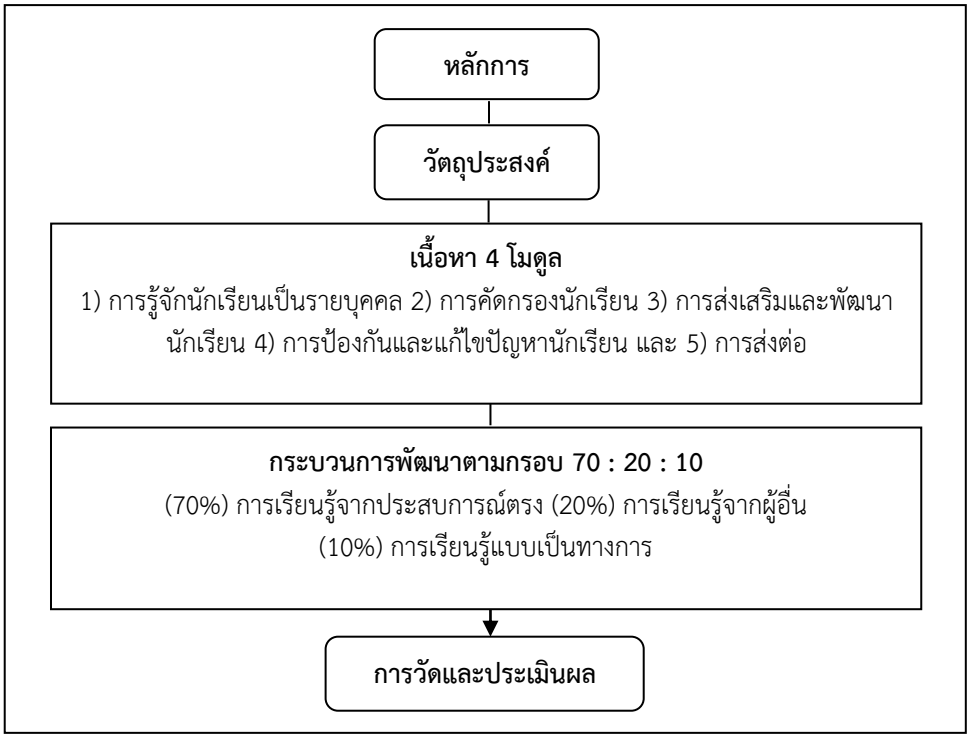
และแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นประเด็นสำคัญที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นลำดับแรก เนื่องจากเป็นกลไกหลักที่ช่วยรักษาเสถียรภาพทางการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเชิงรุก โดยการจัดทำฐานข้อมูลนักเรียนที่เป็นระบบทันสมัย และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตรวจจับความเสี่ยง วิเคราะห์แนวโน้มปัญหา และวางแผนช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ การสื่อสารผ่านเครือข่ายดิจิทัล เช่น กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก หรือแพลตฟอร์มโรงเรียนออนไลน์ ยังช่วยลดระยะเวลาในการประสานงานและเพิ่มความรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ทำให้การดูแลมีความต่อเนื่อง โปร่งใส และตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละรายได้ตรงจุด นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาของแดนไพร สีมาคาม (2564) ซึ่งพบว่าด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นลำดับแรกที่ควรได้รับการพัฒนาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษา เช่นเดียวกับผลการศึกษาของนรารัตน์ หงษ์สกุลและพงษ์ลิขิต เพชรผล (2565) ที่ระบุว่าด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีความต้องการจำเป็นสูงรองจากด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการข้อมูล การติดตามพฤติกรรม และการให้คำปรึกษาแบบออนไลน์จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ส่งเสริมให้นักเรียนเติบโตเป็นผู้เรียนที่มีคุณภาพทั้งด้านวิชาการและคุณธรรมในยุคดิจิทัล

6.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปผลแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน และมี 24 แนวทาง ในภาพรวม แนวทางทั้ง 5 ด้านครอบคลุมตั้งแต่การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยทุกด้านมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบคลาวด์คอมพิวติ้งเพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ปลอดภัย และเข้าถึงได้สะดวก การสร้างกลไกการสื่อสารออนไลน์ระหว่างครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองช่วยให้การดำเนินงานมีความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถติดตามนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคาดการณ์ (Predictive Analytics) ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยประเมินความเสี่ยงและวางแผนการช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้แนวทางที่พัฒนาขึ้นยังมุ่งเน้นการเสริมศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการบริหารข้อมูล เพื่อให้การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ในส่วนการนำแนวทางไปใช้ในการพัฒนาโดยใช้คู่มือ ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) กระบวนการพัฒนา และ (5) การวัดและประเมินผล โดยมีผลการประเมินแนวทางการพัฒนาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของณภัสกร มณีพุทธวรสกุล วสันต์ชัย กากแก้ว และธัญเทพ สิทธิเสือ (2566) รวมถึงชนกมณฐ์ แสงสี และทินกฤตพัชร์ รุ่งเมือง (2563) ที่พบว่าแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัลมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สำหรับการนำแนวทางไปใช้ ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1)

หลักการและเหตุผล (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหาสาระ (4) กระบวนการพัฒนา และ (5) การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเรืองชัย จรุงศิรวัฒน์ (2554) และประสิทธิ์ อุ่นหนองกุ่ง (2559) ที่ระบุว่าคู่มือที่มีประสิทธิภาพควรอธิบายขั้นตอน วิธีการ และแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิผล นอกจากนี้ คู่มือดังกล่าวได้ออกแบบตามกรอบแนวคิดการพัฒนาแบบ 70 : 20 : 10 ซึ่งเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (70%) การเรียนรู้จากผู้อื่น (20%) และการเรียนรู้แบบเป็นทางการ (10%) ช่วยให้การพัฒนาผู้บริหารและครูเกิดขึ้นอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง อันส่งผลให้ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือโดยผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความชัดเจน ครอบคลุม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

7. องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยกำหนดเป็นคู่มือการพัฒนาประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา กำนดเป็น 4 โมดูลตามองค์ประกอบ (4) กระบวนการพัฒนาโดยใช้กรอบแนวคิดโมเดล 70:20:10 และ (5) การวัดและประเมินผล แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรกำหนดนโยบายการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกกับด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อ ซึ่งเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

8.1.2 ควรกำหนดนโยบายพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านดิจิทัล สำหรับการใช้ข้อมูลนักเรียนเชิงลึก (Student Data) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงระบบ และลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรนำ คู่มือแนวทางการพัฒนาไปใช้เป็นกรอบการดำเนินงาน โดยปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดตาม คัดกรอง และแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง

8.2.2 ควรจัดกระบวนการพัฒนาบุคลากรตามกรอบแนวคิด 70 : 20 : 10 อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (70%) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (20%) และการอบรมเชิงทฤษฎี (10%) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างต้นแบบการดำเนินงานที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

8.3.2 ศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการข้อมูล การมีส่วนร่วมของบุคลากร และความพร้อมทางเทคโนโลยี

9. บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2551). **ภาวะสุขภาพจิต.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). **แผนยุทธศาสตร์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2562–2565.** กรุงเทพฯ : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

ชนกมณฐ์ แสงสี, ทินกฤตพัชร์ รุ่งเมือง. (2563). แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา. **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์.** 6(3). 12–23.

ณภัสกร มณีพุทธวรสกุล, วสันต์ชัย กากแก้วและธัญเทพ สิทธิเสือ. (2566). แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในยุคดิจิทัล โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์**. 8(2). 145–155.

แดนไพร สีมาคาม. (2564). **ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นรารัตน์ หงษ์สกุล, พงษ์ลิขิต เพชรผล. (2565). ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดสุพรรณบุรี ตามแนวคิดพลังสุขภาพจิต. **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.** 10(40). 80–90.

นัฏพันธ์ ดิศเจริญ. (2565). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. **Journal of Modern Learning Development.** 7(3). 321–335.

ประสิทธิ์ อุ่นหนองกุ่ง. (2559). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พิชาพงศ์ นาภู่, กฤษกนก ดวงชาทม. (2565). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์.** 6(2). 253–256.

เรืองชัย จรุงศิรวัฒน์. (2554). **เทคนิคการเขียนคู่มือปฏิบัติงาน.** ขอนแก่น : สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (2567). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2567.** มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement.** 30(3). 607–610.